

Μὴν ἔχων τί ποιήσω, εἶπον τὸν ἄγγελον ὅτι δὲν στέργω νὰ σὲ ἀναβάσῃ οὕτως ἔχοντα ἐπὶ τῆς πλάστιγγος· καὶ αὐτὸς, αὐθέντα μου, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἤρχισε νὰ σὲ ἐκδύνη ἐν πρὸς ἐν τῶν ἐνδυμάτων σου, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ μπινισίου, καὶ καταντῶν εἰς τὸν χιτῶνα, εἰς τρόπον ὥστε σὲ ἀφῆκε γυμνὸν, παντάγυμον, ὡς ἐξήλθες ἐκ κοιλίας μητρός σου, καὶ ὡς ἀπελεύσῃ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν μητέρα τὴν γῆν. Μὲ ὄλην τὴν ἀπορίαν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκωμην, μὲ ἦτον ἀδύνατον νὰ κρατήσω τὸν γέλωτα ὅχι μόνον διὰ τὴν γυμνότητα εἰς τὴν ὁποίαν σὲ ἐβλεπον, ἀλλὰ προσέτι καὶ διὰ τὴν ἀγανάκτησιν τὴν ὁποίαν εἶχες, καὶ τὰς ἀρὰς τὰς ὁποίας ἐξέχεες κατ' ἐμοῦ ἐξ αἰτίας τοῦ ψύχους. Τέλος πάντων, σὲ ἀνεβίβασε, τζίπ τζιμπλάκην, εἰς τὴν πλάστιγγα κατὰ τὴν θέλησίν μου· ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; μ' ὄλον τοῦτο, ἡ τρυτάνη ἔκλινε πρὸς τὸ ἔδαφος. Καὶ ὁ ἄγγελος, θέλων νὰ μὲ καταισχύνη περισσότερον, 'Αὐτά,' μὲ λέγει, 'ὅσα συνεφόρησα εἰς τὴν πλάστιγγα, δὲν εἶναι οὔτε τὸ ἐκατοστημόριον ἐκ πάντων, ὅσα σὲ εὐεργέτησεν ἡ Πρόνοια, καὶ ὅμως ὑπερβαίνουσιν ὅσα κακὰ ἔδοξίμασας. Γενοῦ λοιπὸν εὐγνωμονέστερος, καὶ ἐνθυμοῦ πάντοτε τὸ 'Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἔδωκέ μοι;' Καὶ τοῦτα τὰ λόγια ἦσαν τοῦ ἐνυπνίου τὸ ἐπιμύδιον. Ἐπειτα ἀνέπτυε πάλιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς μὲ τοσαύτην ταχύτητα, ὥστε, ἂν δὲν σὲ ἤρπαζον ἀπὸ τὸν πόδα, διὰ νὰ σὲ ἐκβάλω ἀπὸ τὴν πλάστιγγα, ἤθελε βέβαια σὲ συναναβιβάσειν μαζὴ τοῦ, καὶ Κύριος οἶδεν, ἂν ἐκατέβαινες πλέον. Αὐτὸ τὸ ἔκαμα ὅχι φρονήσας τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνοδὸν σου, ἡ ὁποία ἤθελε βέβαια σὲ ἀξιώσειν μὲ τὸν Ἐνῶχ καὶ τὸν Ἡλίαν, μὲ προσθήκην νείας ἑορτῆς εἰς τὸ μνηολόγιον· ἀλλ' ἀπορῶν τί ἐμεῖλλα νὰ γενῶ χωρὶς τῆς λογιότητός σου. Ζῆθι λοιπὸν εὐδαιμόνως, καὶ μένε ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διὰ τὴν οἰκογένειάν σου, καὶ διὰ τὸν φίλον σου.

### ΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.

Ἡ ΠΟΛΙΣ τῶν Παρισίων κατὰ μέγα μέρος εἶναι ὑπεσκαμμένη· ὅτε πρῶτον ἐκτίζετο, ἐλαμβάνοντο αἱ πέτραι ἐξ ὑπογείων λιθοτομιῶν εἰς τὰ περίχωρα· καθόσον δὲ ἤξανεν, ὠκοδομοῦντο τὰ προάστεια ἀνωθεν τῶν λιθοτομιῶν αὐτῶν, ὥστε πᾶν τὸ ἐπέκεινα τῶν ἀρχαίων ὁρίων στερεῖται, τρόπον τινά, ἀπὸ θεμέλια. Στῆλαι ἀνηγέρθησαν εἰς πλεῖστα μέρη διὰ νὰ ὑποβαστάξωσι τὸ βάρος τῶν οἰκῶν. Ἡ κυριωτέρα εἰσοδος εἶναι πλησίον Barrière St. Jacques, ὅθεν καταβαίνει τις διὰ βαθμίδων 160 πῆχεις κατὰ κάθετον. Εἰσερχόμενος εὐρίσκει τὴν ὁδὸν στενὴν εἰς ἀρκετὸν διάστημα· ἀλλὰ μετέπειτα ἐμβαίνει εἰς πλατυτέρας, εὐρυχώρους ἀγυῖας μὲ ὀνόματα σημειωμένας, ὡς εἰς τὴν ὑπεράνω πόλιν καὶ μ' ἀγγελίας καὶ γραμματίαι τοιχοκολλημένα, ὥστε φαίνεται, τρόπον τινά, ὡς μεγαλόπολις καταπομένη ἐνδον τῆς γῆς. Ἐν γένει τὸ τῆς ὁδοῦς ὕψος εἶναι ὡς δέκα

ποδῶν· ἀλλ' εἰς τινὰ μέρη ὅχι ὀλιγώτερον παρὰ τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα. Ὑπὸ τοὺς οἴκους καὶ πολλὰς τῶν ὁδῶν φαίνεται ἡ στέγη ἀρκετὰ ἡσφαλισμένη διὰ μεγίστων πετρῶν μὲ λάσπην ἐκτισμένων· εἰς ἄλλα δὲ μέρη, ὅπου εὐρίσκονται ἀνωθεν ἀγροὶ μόνον ἢ κῆποι, εἶναι ὅλως ἀνυποστήρικτος δι' ἀρκετὸν διάστημα. Μετὰ περίπατον δύο μιλίων, ἐφθάνεν ὁ τὰ ὑπόγεια ταῦτα ἐπισκεπτόμενος εἰς αἰθούσαν λελατομημένην ἐκ πέτρας, καὶ τοποθετημένην, ὡς ἐλέγετο, καθ' αὐτὸ ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγ. Ἰακώβου· ἐφωτίζετο δὲ κατὰ καιροὺς, καὶ περιελάμβανε παραστάσεις ὀχυρωμάτων, μὲ κανόνια ἐτοιμα νὰ συρῶσι, κτλ. Ἡ διὰ τῶν ὑπογείων ὁμῶς πορεία εἶναι ὀχληροτάτη, καὶ πολλάκις ὁ ὕγρὸς καὶ ψυχρὸς ἀήρ ἐπιφέρει ἀποτελέσματα νοσώδη. Ἡ θερμοκρασία ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἶναι ψυχροτέρα παρ' ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἐκτὸς εἰς δυνατοὺς πάγους, ὁπότε λέγεται ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει ἀλλῶως. Εἰς τινὰς τῶν χαμηλοτέρων διόδων καὶ σπηλαίων, καὶ εἰς τὴν κατὰβασιν, ὑποφέρει τις δύσπνοιαν. Πρὸ πολλοῦ δὲν ὑπάρχουν εἰμὴ δύο εἰσοδοὶ εἰς τὰς λιθοτομίας ταύτας, καθότι ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ κλεισθῶσιν αἱ λοιπαί, ἐπειδὴ συμμορία ληστῶν, κατοικοῦσα πρότερον ἐντὸς αὐτῶν, παρηνώχλει τοὺς Παρισίους. Καὶ αἱ δύο ὁμῶς αὐταὶ ἐκλείσθησαν ἐσχάτως πρὸς τὸ δημόσιον, ἐπὶ λόγῳ κινδύνου, καὶ δυσκόλως συγχωρεῖται τις νὰ εἰσέλθῃ. Οἱ πλεῖστοι λοιπὸν ἐκ τῶν περιηγητῶν ἀνάγκη πᾶσα νὰ εὐχαριστῶνται μὲ φιλὴν περιγραφὴν τῶν διαβοητῶν τούτων σπηλαίων, καὶ νὰ παρηγορῶνται στοχαζόμενοι ὅτι ἀποφεύγουν παντοίους ρευματισμοὺς καὶ βῆχας, τοὺς ὁποίους βέβαια ἤθελαν φέρειν μεθ' ἑαυτῶν ἀπὸ τὰς τοῦ γύφου σκοτεινὰς κοίτας.

Τὰ ὑπόγεια ταῦτα περιέχουν ὅλα τῆς ἀνθρωπότητος τὰ ὁρατὰ λείψανα, ὅσα κατὰ χιλίους σχεδὸν χρόνους ἐπλήθυναν τὰ τῶν Παρισίων νεκροταφεῖα. Τὸ 1788 μετεφέρθησαν ἐκ τῶν κοιμητηρίων· ἐσχόπευε δὲ ὁ ἐφορεῦν ἀστυνόμος νὰ τεθῶσι τὰ κόκκαλα ταῦτα εἰς κανονικὰς ἀράδας, μ' ἐπιγραφὰς ἀρμοδίους, αἵτινες νὰ χρησιμεύωσιν ὡς μαθήματα εἰς τοὺς ζῶντας. Τὰ κρανία, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν ὑπὲρ τὰ δύο ἑκατομμύρια, εἶναι διατεταγμένα ὁμοῦ μὲ τὰ ὅσα τῶν βραχιόνων καὶ μηρῶν εἰς τρόπον ἀλλόκοτον ἐνταυτῷ καὶ φρικώδη. Πολλὰ τούτων ἀνήκουν εἰς τὰ θύματα τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς· οἱ νεκροὶ τῆς 10ης Αὐγούστου, καὶ οἱ τῆς 2ας καὶ 3ης Σεπτεμβρίου, 1792, εἶναι αὐτοὶ ἀποτεθειμένοι εἰς χωριστὰς διαιρέσεις. Τὰ διάφορα μέρη τῶν ὑπογείων εἶναι ὀνομασμένα μὲ ἀλλόκοτον τινὰ ἀσυμφωνίαν, κατὰ τὸ νόημα τῆς ἐκεῖ τεθειμένης ἐπιγραφῆς, ἢ ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ αὐτὴν συγγράφαντος. Ὁ Βιργίλιος, Ὁβίδιος, καὶ Ἀνακρέων, ἔχουν ἕκαστος τὰς κρύπτας αὐτῶν, ὡς καὶ οἱ προφῆται Ἰερεμίας καὶ Ἰεζεκιήλ· ὁ θρησκευτικὸς Ἀγγλὸς ποιητὴς Ἑρβειος, ὁ Λατίνος Ὁράτιος, ὁ Μαλββῆς, καὶ ὁ Ρουσσῶς, εὐρίσκονται συμπεφυρμένοι. Μεταξὺ τῶν κοσμημάτων εἶναι πηγή, εἰς τὴν ὁποίαν τέσσαρες ἰχθύες χρυσοὶ ἦσαν καὶ εἶναι

Ισως ακόμη φυλακισμένοι. Τὸ 1810 ἐβελτιώθησαν πολὺ τὰ ὑπόγεια ταῦτα ὑπὸ τὴν φροντίδα τοῦ κυρίου de Thury, ὅστις ἐφάρξε τὴν εἰσοδὸν τοῦ ὕδατος, τοῦ στραγγιζόντος διὰ τῆς στέγης.—ἔκαμε στοὰς διὰ τῶν κοκκάλων, τὰ ὁποῖα εἰς τινὰ μέρη ἦσαν ὑπὲρ τοὺς τεσσαράκοντα πήχεις χονδρά,—ἐπρόβλεψε κυκλοφορίαν τοῦ αἵρος διὰ τῶν λαιμῶν βωκαλίων,—ἀπήγαγε τὸ ὕδωρ μὲ διώρυγας,—κατεσκεύασε βαθμίδας ἐκ τοῦ κατωτέρου εἰς τὸ ἀνώτερον ἐξόρυγμα,—ᾠκοδόμησε στήλας εἰς ὑποστήριξιν τῶν ἐπικινδύνων τῆς στέγης μερῶν,—καί, εἰς βραχυλογίαν, ἦτον ὁ μέγας καινουργητής τοῦ τόπου, ὅστις ἔκτοτε ὀλίγην ἐλαβὲν ἐπιμέλειαν.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐπιγραφῶν, τῶν ἐκ τῆς Γραφῆς ἢ ἐκ ποιημάτων ἐπαρμένων, ὑπάρχει μία ἀξιοσημείωτος ἄνωθεν τῆς πηγῆς, ἥτις ἀνεκαλύφθη πρῶτον ὑπὸ τῶν ἄργατων, πρὸς χρῆσιν τῶν ὁποίων ἡ δεξαμενὴ κατεσκευάσθη. Ἐκλήθη δὲ καταρχὰς Πηγὴ τῆς Ἀθήνης, καὶ ἐπεγράφησαν εἰς αὐτὴν τρεῖς στίχοι τοῦ Βιργιλίου. Ἀλλ' ἡ ἐπιγραφή αὕτη μετηλλάχθη ἔκτοτε δι' ἐν τῶν προσφεστέρων ἀπὸ τὰ εἰς τὴν Γραφήν ῥητά.— Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὅς δ' ἂν πῖν ἐκ τοῦ ὕδατος, οὐ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος, ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη, ἀκόμη καὶ τὰ πλέον ἄγρια, δεικνύουν ἰσχυρὸν καὶ τρυφερὸν αἰσθημα πρὸς τὰ λείψανα τῶν νεκρῶν. Ἐπισκεπτόμενός τις τὰ ἤδη περιγραφέντα ὑπόγεια κοιμητήρια τῶν Παρισίων, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴ θαυμάσῃ τὴν εὐλάβειαν, ἡ ὁποία ἐσύστησε τοιοῦτον ἐκτεταμένον τόπον ταφῆς, καὶ διετήρησεν αὐτὸν ἀπαρτίστον καὶ ἅγιον ἀναμέσον τοσούτων πολιτικῶν ταραχῶν, μ' ὅλον τὸ τῆς ὕβρεως πρὸς τὰ ἱερὰ καὶ περιφρονήσεως ἐκεῖνο πνεῦμα, τὸ ὁποῖον θέλει μέινειν ὀνειδος ἀτελεύτητον τῆς πρώτης Γαλλικῆς μεταβολῆς, καὶ τῶν μετ' αὐτὴν χρόνων. Τὰ ἐπιτάφια καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ εἰς τὰ κοιμητήρια τῆς Γαλλίας δεικνύουν μὲν πολλάκις κωφόνους ὡς πρὸς τὰ τοῦ θανάτου· ἀλλὰ δὲν δύναται τις εὐλόγως νὰ κατηγορήσῃ τοὺς Γάλλους ὡς ἔλλειπεις ἀπὸ σέβας ἢ ἀγάπην εἰς τὰ θνητὰ λείψανα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, τῶν φίλων, ἢ συγγενῶν των.

Καὶ ἄλλη σκέψις, ἔτι μᾶλλον ἀξιόλογος, ἀναγκαίως κυριεῖται τοῦ πνεύματος τοῦ περὶ τῶν ἀπὸ τοὺς κρανιοτόχους τῆς ὑπογείου ταύτης τῶν Παρισίων νεκροπόλεως. Τὰ φοβερά καὶ ἄγρια τοῦ θανάτου πρόσωπα δὲν ἐμποροῦν νὰ μὴ μᾶς ἐνθυμίσωσιν ὁποῖον στιγμιαίον διάστημα εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου μεταξὺ τῆς αἰωνιότητος τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Ποία τάχα εἶναι τῶρα ἡ μονὴ τῶν πνευμάτων, ὅσα ἐνεψύχοναν ποτὲ τὰ κρανία ταῦτα καὶ σκελετὰ, ἡ ποῖος μέλλει νὰ ᾖ ἡμέτερος διορισμὸς μετὰ θάνατον, ἐμποροῦμεν νὰ μαντεύμεν ὅσον θέλομεν, καὶ νὰ μαντεύμεν εἰς μάτην, καθότι ἡ γνώσις αὕτη εἶναι κεκρυμμένη ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον. Πρὸ χιλιετηρίδων συζητοῦν οἱ φιλόσοφοι ἂν ἡ

ψυχὴ ζῇ ἢ ὄχι μετὰ τὸ σῶμα· ἡ δ' ἐκβάσις εἶναι, ὅτι ἡ φιλοσοφία δὲν δύναται νὰ μᾶς δώσῃ βέβαιά τινα περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης φῶτα. Ἡ θρησκεία μᾶς παριστάνει τὰς ἰσχυροτάτας ἐλπίδας, ὅτι ὁ τάφος δὲν εἶναι ἡ τελευταία μας κατοικία, καὶ ὅτι εἴμεθα προσωρισμένοι εἰς ὑψηλοτέραν σφαῖραν παρ' ἐπιγείους ἢ ὑπογείους τάφους. Ἐὰν λοιπὸν εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς ἔχωμεν μεγάλην ἀνάγκην ἐλπίδος νὰ μᾶς ὑποστηρίξῃ καὶ εὐφραίνῃ ὡς πρὸς τὰ κοσμικὰ, (καὶ ποῖος δὲν ἠσθάνθη τοιαύτην ἀνάγκην;) πόσον πρέπει νὰ ᾖ πολυτιμότεραι αἱ περὶ μελλούσης ζωῆς παραμυθητικαὶ ἐλπίδες, τὰς ὁποίας ἡ θρησκεία μόνη δύναται νὰ μᾶς χορηγήσῃ;

## Η ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ.

ΤΗΝ σημερινὴν μητρόπολιν τῆς Ῥωσικῆς αὐτοκρατορίας, νῦν περιέχουσαν ὑπὲρ τὰς 350,000 κατοίκων, ἐθεμελίωσεν ὁ Μέγας Πέτρος τὸ 1703, αὐτὸς ἀνεγείρας ἰδιοχείρως τὴν πρώτην καλύβην, ἥτις ἀκόμη φυλάσσεται εἰς θεωρίαν τῶν περιέργων. Ἡ πρώτη πλινθίνη κατοικία ἐκτίσθη τὸ 1710· τὸ δὲ 1712 μετέκτισεν ὁ αὐτοκράτωρ ἀπὸ τὴν Μόσχαν εἰς τὴν νέαν πόλιν, κληθεῖσαν Ἀγ. Πετρούπολιν ἀπὸ τὸ νόμα τοῦ τὸν αὐτοκράτορα προστατεύοντος Ἀγ. Πέτρου.

Εἰς τὴν βασιλεύουσαν ταύτην προσέρχεται τις δι' ἐρήμου καὶ ἄγριας χώρας. Εἰς τὰ περὶ δὲν εὐρίσκονται οὐδ' ἐπαύλεις οὐδὲ κῆποι προμνηνόντες τὸν εἰς μεγαλόπολιν προσεγγισμὸν, καὶ τὰ κωδωνοστάσια δὲν εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλά, ὥστε νὰ βλέπωνται μακρόθεν. Ἐμβαίνει δὲ τις ἀπὸ ξύλινον περίφραγμα, καὶ δι' ἐν μίλιον διατρέχει ὁδὸν μικρῶν ξυλίνων οἰκῶν. Στρέφας γωνίαν τινά, εὐρίσκεται ἀμέσως ἐπὶ γεφύρας ἄνωθεν τοῦ κυανοχρόου Νεῦα, ἔχων ἔμπροσθεν αὐτοῦ τὸ Ναυαρχεῖον, τὸ χειμερινὸν παλάτιον τοῦ Αὐτοκράτορος, τὸ Ἐρμητήριον, τὸ Μαρμάρινον Παλάτιον, καὶ σειρὰν τινά μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομημάτων ἐπὶ τῆς λιθίνου προκυμαίας (μόλου). Τὸ πρόσωπον τοῦτο, τὸ ἀπέναντι φρούριον, αἱ πλωταὶ γέφυραι, καὶ οἱ θερινοὶ κῆποι, σιδηρὰς κιγκλίδας ἔχοντες ἔμπροσθεν μὲ ἀστραπτούσας κορυφάς, συγκροτοῦν τὸ πλέον ἀξιοπαρατήρητον θέαμα. Δὲν βλέπει τις πούποτε ῥυπαρὰς στενωποὺς, οὐδ' εὐτελεῖς καλύβας. Ἐπειδὴ ὁλος ὁ τόπος εἶναι τοῦ αὐτοκράτορος ἢ τῶν εὐγενῶν, τὰ πτωχότερα κτίρια, τὰ εἰς ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς πόλεις παρατηρούμενα, φαίνονται σπανίως· ἐπικρατεῖ δὲ, καθὼς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, ἡ συνήθεια τοῦ ἐνοικιάζειν εἰς τοὺς πενεστέρους τὰ ὑπόγεια τῶν μεγάλων κατοικιῶν.

Οἱ πλείότεροι τῶν πρωτοκτίστων οἰκῶν ἔγιναν χρόνου ἢ πυρὸς παρανάλωμα, καὶ εἰς οὐδεμίαν τῶν σημαντικῶν ὁδῶν συγχωρεῖται τις τῶρα νὰ κτίσῃ ἀπὸ ξύλου. Ἡ συνήθεια ὕλη εἶναι πλίνθος, καλῶς κεκοιμημένη· ἐπειδὴ δὲ ὑποχρεοῦνται οἱ ἰδιοκτῆται νὰ ἀνανεώσωσι κατ' ἔτος τὸ ἔξωθεν κοινάμα, φαίνονται τὰ κτίρια πάν-